

Tvungen rådgivning er selvmodsigende

Af Mette Vaarst,
dyrlæge og forsker



Kontrol:

Et forlig om sundhedsrådgivning fra august 2008 er ved at tage form – økologerne er kommet med i debatten i 11. time.

I forliget står, 'at der skal rådgives OG kontrolleres'. Lad det være klokkeklart, at rådgivning og kontrol nødvendigvis skal adskilles i praksis. Hvorfor? Fordi kontrollanten sætter dagsordenen i kontrolsituationen på vegne af den instans, som vil kontrollen. I en rådgivningssituation sætter den, der skal rådgives, nødvendigvis dagsordenen. Man kan måske pålægge at GIVE råd, men rådgivning i form af dialog og læring, der giver mening for den, der skal rådgives, kræver faktisk også en aktiv efterspørgsel efter de gode råd. Ellers virker de ikke. Vellykket rådgivning bygger på ejerskab over processen, dagsordenen, handlingerne, og konklusionerne. Det handler om motivation, og gensidig tillid og åbenhed. Tilliden ryger, når rådgiveren tager kontrol-hatten på. Omvendt er det også meningsløst at sætte en kontrollant til at kontrollere succesen af sin egen rådgivning. Obligatorisk rådgivning er derfor en selvmodsigelse med mindre den, som rådgives, også

selv bestemmer hele set-up'et omkring den pålagte rådgivning. Staldskoler er et dybt relevant redskab at vælge og en veldokumenteret metode, der sætter meget i gang forudsat 100 procent medejerskab. Den må dog aldrig blive obligatorisk, for ikke alle er motiverede til staldskoler. Rådgivning skal vælges af den, der skal rådgives, hvis den skal virke.

Økologerne ønsker ikke lettere adgang til medicin. Selvfølgelig og heldigvis. Sundhedsrådgivningsordningen fra 1995 har mange steder undermineret alvoren i god rådgivning ved at sammenbringe – eller sammenkludre – rådgivning og medicin. Økologer har brug for god rådgivning, som medudvikler den enkelte besætning både i forhold til de økologiske og de individuelle mål. Hvis en landmand selv skal betale for obligatorisk rådgivning, skal han/hun selvfølgelig kunne vælge rådgivere, som lever op til dette. Velfærden skal jo ikke bare øges men øges betydeligt. Det er ambitiøst, og der er andre end dyrlæger, der er kvalificerede i den proces. Blot man kan dokumentere, at der faktisk sker en positiv udvikling vedr. dyrevelfærd i besætningen.

Vi lever nok i ét af de lande i verden, der har flest data om kalve- og

kododelighed, slagteamærkninger, ufrivillig udsætning, antal sygdomsbehandlinger og andre tegn på dårlig velfærd. Vi har besætninger, som har haft dyrlægerådgivning hver måned eller hyppigere i 13 år. Hvad fortæller data fra disse besætninger os om succesen med rådgivning i forhold til øget dyrevelfærd? Under hvilke omstændigheder er en dyrlæges konstante tilstedeværelse i en besætning en garanti for god dyrevelfærd? Lad dog disse data vejlede os, når vi snakker om rådgivnings-ordninger. I forliget står der ikke konkret, hvad forligsparterne forestiller sig om omfanget og arten af en obligatorisk rådgivning eller hvordan, kontrol og rådgivning effektivt adskilles.

Uanset hvad det ender med, må det være et absolut og ufravigeligt krav, at beslutningerne tages på baggrund af denne slags dokumentation. Vi har en del dokumentation om staldskolens gode virkning – men kun i tilfælde hvor

deltagerne virkelig går ind for det og er aktive medejere af staldskolerne. Så, vi skal bruge fordelene ved, at vi kan lade os vejlede af et solidt og velanalyseret datagrundlag. De eksisterende analyser bør deles og diskuteres med de økologiske landmænd, som på længere sigt nok både skal kontrolleres og betale for obligatorisk rådgivning.

"Tilliden ryger, når rådgiveren tager kontrol-hatten på."